

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-16
Besvaras senast
2024-10-23 kl. 12.00

Till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:205 Det försämrade läget för mänskliga rättigheter i Uganda

Sverige har en lång och djup relation med Uganda när det gäller utvecklingssamarbete, där biståndet har varit en avgörande faktor för att förbättra levnadsvillkoren för många ugandier. Sveriges bistånd har genom åren gjort stor skillnad, särskilt inom områden som demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet, hälsa och klimat. Genom Sidas landstrategi har Sverige mellan 2018 och 2023 bidragit med cirka 2,4 miljarder kronor till Uganda, där det svenska stödet har haft en tydlig inriktning på att stärka civilsamhället, att stötta utsatta grupper, inklusive kvinnor och barn, och att arbeta mot könsbaserat våld och diskriminering. Under 2023 uppgick det svenska biståndet till Uganda till 324 miljoner kronor, och Sverige är en av landets största biståndsgivare.

Ugandas utveckling har dock gått i en alltmer auktoritär riktning under president Yoweri Musevenis mycket långa presidenttid, som sträcker sig tillbaka till 1986. Musevenis styre har präglats av en gradvis försämring av rättssäkerhet och demokrati. Politisk opposition har förtryckts, journalister har trakasserats och civilsamhället har utsatts för allt större restriktioner. Regeringen har vidtagit åtgärder för att begränsa pressfrihet och yttrandefrihet, samtidigt som säkerhetsstyrkor fortsätter att slå ned på oliktankande. Ett tydligt exempel på denna utveckling är den kontroversiella antihomosexualitetslagen som trädde i kraft i maj 2023, vilket markerade ett nytt lågvattenmärke i landets respekt för mänskliga rättigheter. Lagen kriminaliserar homosexuella handlingar och begränsar på ett radikalt sätt rättigheterna för hbtqi-personer.

Lagen har fått allvarliga konsekvenser, både för hbtqi-personer i Uganda och för landets internationella relationer. Världsbanken har fryst ny utlåning till Uganda tills det införts garantier för att diskriminering av hbtqi-personer inte sker inom bankens projekt. Andra länder, som Nederländerna, har också dragit tillbaka stöd till regeringen på grund av lagen. Den svenska regeringens linje har varit att stödja människorättsförsvare och civilsamhället i Uganda, som fortsatt är vitalt trots det svåra politiska klimatet.

Sveriges utvecklingssamarbete med Uganda har haft stor betydelse, inte bara ekonomiskt utan också när det gäller att främja demokrati och mänskliga rättigheter i ett land som tar emot fler flyktingar än något annat afrikanskt land, framför allt från konfliktdrabbade grannländer som Sydsudan och Kongo. Sveriges bistånd har stöttat insatser för att förbättra hälsa, öka tillgången till förnybar energi och hantera klimatförändringar, men det har också varit

avgörande för att stärka rättssäkerheten och förbättra levnadsvillkoren för landets mest sårbara grupper.

I och med det allt hårdare förtrycket av hbtqi-personer och inskränkningarna i civilsamhällets friheter är frågan nu hur Sveriges bistånd ska anpassas för att fortsatt stödja de mest utsatta grupperna utan att bidra till att stärka en regering som bryter mot grundläggande mänskliga rättigheter.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga statsrådet Benjamin Dousa:

Med tanke på den allvarliga försämringen av mänskliga rättigheter i Uganda, särskilt efter införandet av antihomosexualitetslagen och med tanke på att Världsbanken har fryst sin utlåning till landet, vilka initiativ avser statsrådet att ta för att säkerställa att Sveriges bistånd till Uganda fortsatt främjar demokrati och mänskliga rättigheter, samtidigt som det sätter press på den ugandiska regeringen att respektera rättigheterna för hbtqi-personer och andra utsatta grupper?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch